

soud toto usnesení potvrdil, není dovolací rekurs podle § 528 c. ř. s. a § 87 ex. ř. přípustný a nebyl by ani přípustný, kdyby se stanovení výše těchto útrat bylo stalo v rozvrhovém usnesení.

(Rozh. ze dne 25. října 1934, R I 1016/34.)

Soud první stolice upravil útraty správce konkursní podstaty týkající se zvláštní podstaty, exekučně vydražené nemovitosti úpadcovy. Rekursní soud k rekursu knihovní věřitelky napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs knihovní věřitelky.

Důvody:

Exekuční soud stanovil usnesením, nikoliv rozvrhovým, výšku útrat správce konkursní podstaty, jež byly pravoplatným usnesením konkursního soudu podle § 47 odst. (3) konk. ř. čís. 337/14 ř. z. uznány za pohledávky zvláštní podstaty, a rekursní soud usnesení to potvrdil. Nerozhodoval tedy exekuční soud a rekursní soud o vlastním nároku správce konkursní podstaty a o určení pořadí, nýbrž jen o číselném ustanovení jednotlivých položek; není proto dovolací rekurs podle § 528 c. ř. s. a § 78 ex. ř. přípustným a nebyl by ani přípustným, kdyby se ustanovení výše těchto útrat stalo v rozvrhovém usnesení, ano určení útrat, i když bylo pojato do rozvrhového usnesení, není předmětem rozvrhového jednání a rozdělovacího usnesení (§§ 209, 235 ex. ř.) a neplatí tu výjimečné ustanovení § 239 poslední odstavec ex. ř. (srovnej rozh. čís. 6345, 5843, 7923 sb. n. s.).

Čís. 13877.

Mezi účinky vyrovnacího řízení, jež potvrzají podle § 2 (2) konk. ř. ze dne 10. prosince 1914 čís. 337 ř. zák. do prohlášení konkursu, patří i předpisy o předpokladech přípustnosti započtení a účinky započtení trvají i v konkursním řízení nepřetržitě dále.

(Rozh. ze dne 25. října 1934, R I 1090/34.)

Žalovaná akciová společnost dodala dne 9. února 1928 družstvu v J. zboží za 43.536 Kč, jež družstvo nezaplatilo. Dne 28. června 1928 bylo o jmění družstva zahájeno vyrovnací řízení, jež bylo usnesením ze dne 26. ledna 1929 zastaveno. Dne 31. ledna byl na jmění družstva vyhlášen konkurs. V listopadu 1928 nabylo družstvo proti žalované společnosti pohledávky 3.865 K, již mu žalovaná nezaplatila. Tuto pohledávku prodalo družstvo se souhlasem věřitelského výboru žalobkyni. Žalovaná přihlásila svou pohledávku za družstvem 43.536 Kč i k vyrovnání i ke konkursu družstva. Pohledávka nebyla popřena. Proti žalobě, již se domáhala žalobkyně na žalované společnosti zaplacení 3.863 Kč, namítla žalovaná: Zažalovaná pohledávka v den uvalení konkursu (31. ledna

1929) se střetla se vzájemnou pohledávkou žalované strany 46.394 Kč, takže nastala ve smyslu § 19 konk. ř. z r. 1914 kompensace ipso jure, neboť ustanovení § 20 konk. ř. z r. 1914 tomu nebrání, poněvadž žalovaná strana nabyla svou pohledávku před zahájením konkursního řízení a nevěděla, že družstvo jest neschopno platiti. Žalovaná strana ani žalobkyni, ani družstvu svůj dluh neuznala a neslíbila zaplacení, naopak dopisem ze dne 23. února 1932 projevila dostatečně vůli ke kompensaci, v čemž ovšem nelze spatřovati uznání, že nenastala kompensace ex jure podle § 19 konk. ř. z r. 1914. Pakli nenastala kompensace, jest žalobní nárok promlčen, ježto nebyla uznáním promlčecí lhůta přerušena a podle § 9 konk. ř. z r. 1914 nenastává přerušení promlčení úpadcových pohledávek. Správce konkursní podstaty Antonín H. výslovně se započtením souhlasil. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby.

Důvod y: Po stránce právní jest nejdříve uvážiti, že žalovaná má podle §§ 1394—1396 obč. zák. proti žalobkyni všechny námitky, které by měla proti úpadci (úpadkové podstatě). Žalovaná namítá, že zažalovaná pohledávka zanikla započtením, protože v den vyhlášení konkursu byly proti sobě větší pohledávka žalované za úpadcem a menší vzájemná pohledávka úpadcova za žalovanou. Konk. ř. čís. 337/1914, podle něhož jest konkurs úpadce posuzovati, přípustnost započtení proti obecnoprávním předpisům v § 19 rozšiřuje a v § 20 omezuje. Přípustnost započtení jest rozšířena i v tom směru, že v řízení konkursním není potřeba, aby došlo k výslovnému projevu kompenzačnímu (komentář Lehmanův I/125). Zbývá tedy zkoumati, zda není započtení nepřípustné z některého důvodu § 20 konk. ř. z r. 1914. O případ I. odst. první věty nejde, jak vyplývá z okolností shora uvedených, poněvadž žalovaná strana, která byla nejprve úpadcovým věřitelem, stala se jeho dlužníkem před uvalením konkursu a nikoliv dlužníkem po prohlášení konkursu. Nejde ani o případ odst. I. 2. věta, kdy dlužník úpadcův nabyl pohledávky proti úpadci před prohlášením konkursu a v době nabytí věděl, nebo z okolností musel věděti, že úpadce je neschopen platiti, neboť výpovědi svědka Ladislava F-a soud má za prokázáno, že žalovaná strana tehdy nemohla věděti, že družstvo je neschopno platiti. To je také úplně potvrzeno vyrovnacími spisy, kterýmiž spisy má soud prokázáno, že v listopadu 1928, tedy v době, kdy žalovaná strana vzájemné pohledávky nabyla, bylo vyrovnání věřiteli přijato, takže žalovaná strana mohla věřiti, že přijetím vyrovnání se úpadce zbaví nesnází a že vyrovnání bude splněno, to tím více, když žalovaná strana tehdy, jak je prokázáno, zjistila, že úpadce jest předlužen jen 20%, kdežto vyrovnací kvota, jak vyrovnacími spisy je prokázáno, činila jen 50%. V souzeném případě byla žalovaná strana nejprve věřitelem úpadcovým a teprve později se stala jeho dlužníkem. Slovem »dlužník« v této větě myšlen jest nikoliv úpadce, nýbrž úpadcův dlužník (komentář Lehmanův I/137). Jak vyplývá z okolností shora uvedených, nabyla žalovaná strana pohledávky proti úpadci dne 9. února 1928, tedy asi 11 měsíců před uvalením konkursu. Spadá proto souzený případ pod odst. II. 1. větu § 20 konk. ř. čís. 337/1914, který započtení připouští. Ostatně § 20 konk. ř. z r. 1914 nemá na mysli případ, že úpadcův dlužník nabude proti úpadci vzájemné pohledávky uzavřením nového obchodu před uvalením konkursu, nýbrž případy, kde dlužník úpadcův dá si postoupiti od věřitele úpadcova po-

hledávku, by pak provedl započtení. Předpisem tím mělo být zabráněno vyplnění podstaty, skoupením dluhů (komentář Lehmanův I/137). Ale ani § 2 odst. (2) konk. ř. čís. 337/1914, podle něhož trvají účinky zahájeného řízení vyrovnacího až do prohlášení konkursu, započtení nebrání a jest názor žalující strany v tomto směru mylný. Přípustnost započtení jest posuzovati podle stavu, jaký byl v den uvalení konkursu, nikoliv, jaký byl v den zahájení předchozího vyrovnacího řízení. Uvedený předpis nestanoví, že se účinky pozdějšího konkursu anticipují ke dni zahájení předchozího řízení vyrovnacího (čís. 1102 a 4972 sb. n. s.). Konečně jest svědeckou výpovědí svědka H-a tehdejšího správce konkursní podstaty dostatečně a bezpochybně prokázáno, že žalovaná strana dostatečným způsobem vůli k započtení projevila a že v konkursním řízení pohledávka žalované strany sice byla uznána, ale současně proti ní namítána pohledávka úpadcová. Také tvrzení žalující strany, že žalovaná strana dluh uznala, slíbila zaplacení a že proto nastalo přerušení promlčení pohledávky, se ukázalo lichým. Dopisy ze dne 10. června 1929 a 23. února 1932, jichž se žalující strana v tomto směru dovolává, jest prokázán pravý opak. Soud má dopisem ze dne 10. června 1929 za prokázáno, že žalovaná tehdy nepřevzala celou zásilku zboží, nýbrž jen zboží za 3.863 Kč, což oním dopisem konkursnímu správci H-ovi oznámila se současným dotazem, zda se pozastavené zboží má vrátiti, či přeřaditi. O zaplacení se vůbec nezmínila. Rovněž dopisem ze dne 23. února 1932 jest prokázáno, že žalovaná nečinila projev promlčení přerušující. Dopis obsahuje jen dopis compensační — ovšem zbytečný — nikoliv uznání dluhu a povinnosti ho zaplatiti. V tomto projevu však také nelze spatřovati uznání, že nenastalo započtení ex jure podle § 19 konk. ř. 1914. Uvedeným dopisem žalovaná strana naopak odmítá zaplacení zažalované pohledávky podle jejího názoru zaniklé. Ale i kdyby započtení nebylo přípustné, jest žalobní nárok promlčen, poněvadž od jeho vzniku do podání žaloby uplynulo více než tři léta, přerušení promlčení uznáním ze shora uvedených důvodů nenastalo a § 9 konk. ř. 1914 přerušuje promlčení jen pohledávek věřitele proti úpadci dnem podání přihlášky, ale nepřerušuje promlčení pohledávek úpadcových. Vyúčtováním zboží ze dne 19. listopadu 1928 jest prokázána jen nesporná okolnost, že zboží tam uvedené bylo žalované straně dodáno. Naproti tomu soud nemůže se názoru žalované strany, že tehdy správce konkursní podstaty H. se spornou kompensací výslovně souhlasil, připojiti, neboť dopisem ze dne 7. června 1929, o tom žalovanou stranou k důkazu vedeným, jest naopak bezpochybně prokázáno, že H. se jen dotazoval, zda žalovaná strana v konkursním řízení pohledávku úpadcovu 5.123 Kč uznává. Svědeckou výpovědí H-a vzal soud ještě za prokázáno, že žalobní nárok byl žalobkyni za souhlasu věřitelského výboru prodán a prodej ten soudem schválen. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. D ů v o d y: Rozhodujícími otázkami jsou, zda bylo přípustné v konkursu vyrovnání zažalované pohledávky se vzájemnou pohledávkou žalované a zda zažalovaná pohledávka nezanikla promlčením. První otázka jest odvislá od výkladu § 2 odst. (2) konk. ř. Prvý soud bezvadně zjistil, že o jmění družstva, do něhož patřila pohledávka nyní zažalovaná, bylo zavedeno vyrovnávací řízení dne

28. června 1928, že bylo zastaveno dne 26. ledna 1929, že návrh na uvalení konkursu byl družstvem podán dne 31. ledna 1929 a téhož dne byl konkurs prohlášen. Nesporné bylo v řízení před prvním soudem, že žalovaná strana dne 9. února 1928 nabyla proti družstvu (úpadci) pohledávku ve výši 43.536 Kč a že v listopadu 1926 nabylo družstvo proti žalované pohledávky nyní zažalované ve výši 3.863 Kč. Byla tudíž žalovaná strana již déle než 4 měsíce před zahájením vyrovnacího řízení věřitelem družstva, dlužníkem jeho stala se až po zahájení vyrovnacího řízení, avšak též aspoň dva měsíce před prohlášením konkursu. Podle § 19 vyr. ř. z roku 1914 vzájemné vyrovnání pohledávek jest zásadně přípustné a nastalo by i bez výslovného projevu kompenzačního prohlášením konkursu, ježto v době prohlášení konkursu již existovaly tytéž pohledávky žalované strany 43.536 Kč proti úpadci; vzájemná pohledávka úpadce ve výši 3.863 Kč proti straně žalované, ovšem jen, když by právní účinky prohlášení konkursu bylo lze počítati ve smyslu § 2 odst. (1) konk. ř. od vyvěšení konkursního ediktu na soudní desce konkursního soudu (31. ledna 1929). V souzeném případě však družstvo dne 31. ledna 1931, tedy ve lhůtě čtrnáctidenní po zastavení vyrovnacího řízení (26. ledna 1929), podalo návrh na uvalení konkursu a konkurs byl pak skutečně téhož dne prohlášen. Nastal tudíž případ § 2 (2) konk. ř., podle něhož účinky zahájení řízení vyrovnacího trvají až do prohlášení konkursu, tedy ještě dále po zastavení vyrovnacího řízení. Z tohoto zákonného ustanovení nelze než usuzovati, že, jsou-li právní účinky zahájeného vyrovnacího řízení a prohlášení konkursu stejné, trvají po prohlášení konkursu bez přerušení dále. Které jsou právní účinky zahájení vyrovnacího řízení, je obsaženo v §§ 10 až 23 vyr. ř. Mezi ně tudíž patří i vzájemné vyrovnání pohledávek, jež jest upraveno ustanovením § 19 a § 20 vyr. ř. a § 19 a § 20 konk. ř. Ježto tyto právní účinky obojího řízení jsou totožné, trvají po prohlášení konkursu nepřerušeně dále. Nesdílí tudíž odvolací soud názor prvního soudu, že přípustnost započtení jest posuzovati podle stavu, jaký byl v den uvalení konkursu, nýbrž naopak připojil se k vývodům strany žalující, že rozhodujícím pro posouzení přípustnosti vzájemného vyrovnání jest stav, jaký byl v době zahájení vyrovnacího řízení. Ježto se žalovaná strana stala dlužníkem úpadcovým teprve po zahájení vyrovnacího řízení, jest ve smyslu § 20 první věta a § 2 (2) konk. ř. vzájemné vyrovnání nepřípustné a nezanikla tudíž zažalovaná pohledávka vzájemným vyrovnáním (zpátečním). Rozhodnutí nejvyššího soudu (čís. 1102 a 4972 sb. n. s.) nepřiléhají, neboť první jedná o lhůtě dvouleté podle § 28 čís. 3 konk. ř. a druhé týká se výsadní pohledávky ve smyslu § 23 vyr. ř., jež nebyla dotčena vyrovnacím řízením. Zbylo ještě rozhodnouti otázku, zda zažalovaná pohledávka zanikla promlčením, či zda se stalo uznání se strany žalované promlčení přerušující. V tom směru správně zjistil a posoudil první soud, že dopisy žalované ze dne 10. června 1929 a 23. února 1932 nelze pokládati za uznání pohledávky, v době dopisu ze dne 23. února 1932 byla by beztak již zažalovaná pohledávka promlčenou (vznikla v listopadu 1928). První soud neučinil skutkové zjištění v tom směru, zda snad zažalovaná pohledávka nebyla v konkursním řízení uznána, neboť ani spisy konkursní v tom směru vysvětlení nepřinesly a rovněž ne výpověď svědka H-a ani jeho dopis ze dne 7. června 1929. V konkursních spisech zažalovaná po-

hledávka není uvedena v seznamu pohledávek úpadkových jako za dodání zboží a v seznamu ručitelů jest v položce 7. při pohledávce žalované strany jen uvedena protipohledávka asi 5.000 Kč. Bude proto na prvním soudu, by ve smyslu § 182 c. ř. s. působil na strany vhodným způsobem, aby v tom směru skutkové údaje učinily a doplnily a nabídnuté důkazy doplnily, neboť z dosavadní výpovědi Antonína H-a nelze vyčísti nic více než z dopisu žalované ze dne 23. února 1932, zejména, zda žalovaná v konkursním řízení zažalovanou pohledávku uznala před tím, než projitím doby zanikla.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání znovu rozhodl.

Důvody:

Správný jest názor odvolacího soudu, že podle § 2 (2) konk. ř. č. 337/14 ř. z. potrvaly účinky vyrovnacího řízení družstva do prohlášení konkursu a že mezi ně patří i předpisy o předpokladech přípustnosti započtení a že účinky započtení trvají i v konkursním řízení nepřetrženě dále, poněvadž jsou předpisy o započtení ve vyrovn. řádě (§§ 19 a 20) totožné s předpisy k započtení v konk. řádě (§§ 19 a 20). Stačí poukázati na případné odůvodnění odvolacího soudu a k vývodům rekursu jest dodati, že podle pamětního spisu bylo ustanovení § 2 (2) konk. ř. pojato do zákona, aby insolventní dlužník nemohl protahovati vyhlášení konkursu zbytečným a předem beznadějným návrhem na zahájení vyrovnacího řízení a tím způsobovati nenahraditelné škody věřitelům. Miní-li dovoatelka, že se ustanovení to vztahuje jen na lhůty a ani ne na všechny, přezírá nejen doslov ustanovení, nýbrž i pamětní spis, jenž výslovně praví, že mezi zastavením vyrovnacího řízení a vyhlášením konkursu nelze nabýti oddělných práv, že uhaslá oddělná práva, která zastavením vyrovnacího řízení obživla, zůstávají v konkursu uhaslými (§ 13 vyr. ř.). A pokud dovoatelka má za to, že se ustanovení to netýká všech lhůt, zejména ne šestiměsíční lhůty § 20 (2) konk. ř., jest ji odkázati rovněž na pamětní spis, jenž výslovně uvádí o této lhůtě opak. Správný jest i názor odvolacího soudu, že nejde o případ § 20 (2) konk. ř., nýbrž o případ § 20 (1) prvá věta konk. ř. vzhledem k § 2 odstavec 2 konk. ř. Neboť jest zjištěno, že vyrovnací řízení bylo zahájeno 28. června 1928 a žalovaná strana se stala dlužnicí vyrovnacího dlužníka v listopadu 1928, tedy po zahájení vyrovnacího řízení, a bylo započtení podle § 20 (1) prvá věta vyr. ř. nepřípustné a zůstalo vzhledem k § 2 (2) konk. ř. nepřípustné i podle § 20 (1) prvá věta konk. ř. za konkursního řízení. Než přes to jest rekursu vyhověti. Neboť odvolací soud zrušil rozsudek první stolice proto, by řízení bylo doplněno přednesem, zda snad v konkursním řízení nebyla zažalovaná pohledávka uznána, any prý ani konkursní spisy vysvětlení o tom nepodaly. K tomuto doplnění není podle § 182 c. ř. s. důvodu, ana žalující strana obšírně vylíčila a uváděla jednotlivé případy, kdy a jakým způsobem žalovaná strana zažalovanou pohledávku prý uznala. Nebylo proto zapotřebí doplnění a vysvětlení přednesených skutečností a k výzvě strany, by přednesla nové okolnosti, any dosavadní přednesené okolnosti a provedené důkazy zklamaly, není soud ani podle § 182 c. ř. s. oprávněn.